

› Lånegjeld, renter og avdrag

	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Langsiktig lånegjeld(1.000kr)	1 234 382	1 187 692	1 130 630	1 049 528	1 067 584	1 055 919
Langsiktig lånegjeld, kroner per innbygger *)	133 780	128 950	123 931	123 372	126 251	125 735
Lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	142,21	139,5	139,04	150,59	160,68	165,73

*) Basert på innbyggertal pr. 31.12.2023: 8 691 innb.

Langsiktig lånegjeld egne lån var kr 1 162 685 372, formidlingslån var kr 71 697 320 per 31.12.2023.

Ubrukte lånemidler egne lån pr. 31.12.2023 var kr 84 583 282, og Startlån kr 9 055 822.

Langsiktig gjeld ekskl. formidlingslån har i 2023 auka med 41,8 million kroner. Langsiktig gjeld formidlingslån har i 2023 auka med 4,835 million kroner. Tabellen viser at kommunen si samla lånegjeld i perioden 2018 - 2023 har auka med 178,5 million kroner.

Av langsiktig gjeld til investeringar kan ein rekne at 233,8 million kroner gjeld lån innan vatn, avløp, slam og renovasjon, som restverdi pr. 31.12.23 og avskrivingsgrunnlag for VAR-området i 2023.

Riksrevisjonen definerer høg lånegjeld til 75% av driftsinntektene, KS antyder at ein gjeldsgrad på over 100% er ugunstig. Giske kommune har ein gjeldsgrad på 131,7 % og er av dei høgste i landet.

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Investeringsnivå og opptak av lån må rettast slik at lånegjelda ikkje er større enn at utgifter til renter og avdrag vert dekt gjennom løpande inntekter. Det er derfor viktig å ha kontroll på utviklinga av gjeldsnivået. Ein auke i lånegjelda indikerer at kommunen må bruke ein større del av inntektene til å dekkje renter og avdrag. Det historisk lave rentenivået dei siste åra har bidrege til at kommunen har unngått at renter og avdrag tek ein større del av inntektene. Dette har no snudd og eit normalt rentenivå vil auka lånegjeld få betydning for rammene til tenesteproduksjon.

Tabellen ovom viser netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter. Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld (eksklusiv pensjonsforplikterler) fratrukke formidlingslån. Netto lånegjeld har passert grensa i måltalet på maks 100%.

Netto lånegjeld per innbygger

Netto lånegjeld per innbygger var i 2023 kr 133 780 mot kr 128 950 i 2022. Netto lånegjeld per innbygger har hatt ein auke på 2,88 prosent sidan 2017.

Soliditet (gjeldsgrad og eigenkapitalprosent)

Soliditet

Soliditet måler evnen til å tåle tap. Gjeldsgrad og egenkapitalprosent gir informasjon om dette. Gjeldsgraden viser forholdet mellom gjeld og egenkapital. Ein gjeldsgrad på 1 vil sei at kommunen har like stor gjeld som egenkapital. Til mindre dette forholdstalet er, til meir solid er kommunen. Gjeldsgraden korrigert for pensjonsforpliktelser var i 2022 2,75 mot 2,95 i 2021.

Eigenkapitalprosenten fortel noko om kor stor del av kommunen sine egedeler som er finanseirt eg egenkapital. Ved utgangen av 2022 var 19,16 prosent av eigendelane finansiert med egenkapital, mot 18,12 prosent i 2021.

KOSTRA

	2023	2023	2022	2022	2021	2021
	1532 Giske	Kostragruppe 1	1532 Giske	Kostragruppe 1	1532 Giske	Kostragruppe 1
Langsiktig gjeld ex pensj.forpl i prosent av brutto driftsinntekter	150,8	113,1	147,7	115,1	145	113,7
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	123 986	100 709	113 194	97 098	117 026	93 399
Arbeidskapital ex. Premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter	41	14,6	24,7	21,3	28,1	20,1

Netto lånegjeld i kroner per innbygger er har ein auke med kr 10 792 per inbyggjar, eller 9,5 % medan kostragruppa har ein auke på kr 3 611 eller 3,7 %.

Deler av auken kjem av forskotteringa for Mudring av Gjøundet samt auke i låneopptak. Det er motteke 105 mill.kr for å dekke forskotteringsprosjektet, dette kom så seint at gjelda ikkje har minka tilsvarande. Uavhengig av dette ligg Giske kommune lortsatt på eit høgt nivå i høve inntektene og det er fortsatt naudsynt å prioritere for å redusere gjelda ytterlegare.

Endring i arbeidskapital fortel i hovedsak om kommunen sin betalingsevne er bedra eller forverra. Den vert beregna som omløpsmidler med frådrag for kortsiktig gjeld, korrigert for endring i ubrukte lånemidler. Arbeidskapital er differansen mellom anskaffelse av midlar (inntekter og innbetalinger) og anvendelse (utgifter og utbetalinger) av midlar i regnskapet. Når anskaffelse er større enn anvendelse har arbeidskapitalen økt.

Begrepet arbeidskapital er misvisande då driftsregnskapet vert påverka av premieavvik (forskjellen mellom innbetalt pensjonspremie til livselskapa og beregna pensjonskostnad).

Oversikta syner at giske sin arbeidskapital er bedra frå 2022 til 2023, og at Giske kommune har betre arbeidskapital en gjennomsnittet i kommunegruppe 1.